

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik
Sags nr.: 1301519
Dok. Nr.: 1195789
Dato: 18. april 2013

Notat om effekterne af fireårsreglen

Bekendtgørelserne om uddannelse af speciallæger fra 2007 (nr. 1248 af 24/10/2007 samt nr. 1257 af 25/10/2007) indeholder en regel om, at hoveduddannelsen i et speciale skal være påbegyndt senest 4 år efter første ansættelsesdag i den kliniske basis uddannelse. Følgende er en kort beskrivelse af effekterne af fireårsreglen.

Nedenstående notat bygger på tal fra Sundhedsstyrelsen. Tallene er indhentet af Sundhedsstyrelsen ultimo marts/primio april 2013. Bemærk i den sammenhæng, at SUU alm. del – bilag 250 (notat fra Sundhedsstyrelsen af 8. marts 2013) derfor *ikke* indeholder de nyeste tal fra ultimo marts/primio april, som nedenstående notat tager udgangspunkt i.

Flere besatte hoveduddannelsesforløb

Andelen af ledige hoveduddannelsesstillinger er samlet faldet fra 17 % til 7 % siden fireårsreglen blev indført. Der er væsentlige forskelle regionerne i mellem, og særlig i videreuddannelsesregion nord og syd, d.v.s vest for Storebælt, er der sket et markant fald fra henholdsvis 20 % og 28 % ledige uddannelsesstillinger i 2008-09 til 9-10 % i 2012. Uddannelsesregion øst har altid ligget under landsgennemsnittet, men har også oplevet et fald fra 10 % ledige stillinger i 2007 til ca. 3 % ledige stillinger i 2012. Således besættes flere stillinger især i de mere ydrebeliggende regioner end tidligere. Antallet af fuldt besatte specialer er desuden steget fra 13 i 2008 til 23 i 2012.

Fireårsreglen og det pres den skaber er en væsentlig årsag til denne udvikling.

Fald i kandidatalder

Kandidatalder er tidsperioden fra opnået autorisation til påbegyndt hoveduddannelsesforløb. Kandidatalderen for de 37 specialer (ekskl. almen medicin) er faldet med ca. 1 år siden aftalen om fireårsreglen. For almen medicin er der ikke sket større ændringer. Faldet i kandidatalderen betyder, at læger kommer hurtigere i gang med et hoveduddannelsesforløb end tidligere.

Det bemærkes, at faldet allerede er påbegyndt, før fireårsreglen har haft konkret effekt for nogen. Det er imidlertid en udbredt opfattelse, at vedtagelsen af reglen har medført et forstærket ønske om at gå i gang med en hoveduddannelse, inden de nye årgange, der er underlagt reglen, meldte sig til stillingerne. Fireårsreglens effekt på kandidatalderen for de læger, der faktisk er berørt af den, vil først rigtigt kunne ses de kommende år.

Læger omfattet af fireårsfristen

På nuværende tidspunkt estimeres det, at 7 % (48 læger) af de i alt 700 læger, der har gennemført KBU med start i 2. halvår af 2008 og 1. halvår af 2009, er faldet for fireårsfristen. 54 % af disse læger har fået et hoveduddannelsesforløb, 30 % har fået udsættelse, mens status for de resterende 9 % er ukendt.

En kort gennemgang af tallene for læger, der startede KBU i 2. halvår 2008 (de første, der var omfattet af reglen) kan illustrere reglens virkninger, men også de usikkerheder, der knytter sig til de taloplysninger, der er til rådighed.

Tabel 1. Oplysninger fra videreuddannelsesregionerne vedr. læger, der fik tildelt KBU i 2. halvår 2008

	I alt
Tildelte KBU-forløb	302
Faldet for fireårsfristen	17
Hoveduddannelsesforløb (HU)	171
Udsættelse af fireårsfristen (som følge af barsel mv.),	81
• Heraf vurderes følgende antal læger at være i højrisiko for manglende opfyldelse af fireårsreglen (jf. uddybning i tekst nedenfor tabellen)	14
• Heraf vurderes følgende antal læger at være i risiko for manglende opfyldelse af fireårsfristen (jf. uddybning i tekst nedenfor tabellen)	67
Status ukendt	33
Øvrige	0

Der startede 302 læger på KBU i halvåret. Heraf har 171 (57 %) fået hoveduddannelsesstilling (HU), mens 17 (5,6 %) på nuværende tidspunkt er faldet for fristen. For 81 (27 %) er fristen forlænget p.g.a. barsel, sygdom, ph.d., udsendelse etc. Af disse anses 14 for at være i høj risiko for at falde for fristen, idet de endnu ikke har gennemført en introduktionsstilling. Af disse er 10 imidlertid i gang med en ph.d. Hvis de gennemfører den, falder de derfor tidligst for fristen i 2015. Mange af dem vil derfor kunne opnå introduktionsstilling efter gennemført ph.d. og ansættelse i HU inden for fristen. De resterende 64 af de 81 med forlænget frist har alle haft introduktionsstilling må altså antages at søge HU nu.

De sidste 33 af de 302 har ukendt status. Det kan f.eks. betyde "ansættelsesforhold ukendt" eller "uden dansk adresse". Der kan ligge en række forskellige forhold bag i denne gruppe. Ud over banal datamangel kan der være læger, der efter KBU er ansat uden for sygehusvæsenet i medicinalindustri, uddannelse el. lign. uden planer om at blive speciallæger, og der kan være læger, der er rejst til udlandet, enten p.g.a. fireårsreglen, eller fordi det hele tiden har været deres plan (f.eks. nordiske læger, som rejser til hjemlandet efter at have taget kandidatuddannelse og KBU i Danmark).

Der vil uden tvivl være flere end de nuværende 17 (5,6 %) fra denne halvårgang, der på et tidspunkt vil falde for fireårsreglen, men det usikkert hvor mange, og det er ikke givet at tallet bliver meget stort. Det endelige tal skal sammenlignes med, at der altid har været 5-10 % af lægerne, der aldrig er blevet speciallæger.

Lægeforeningen har, baseret på Sundhedsstyrelsens opgørelse fra marts 2013, anført, at 21 % (145 læger) ud af en KBU årgang vil falde for fireårsreglen. Disse tal giver ikke det rette billede, da de bygger på en fremskrivning, baseret på læger i risiko/højrisiko for at falde for fireårsreglen. Sundhedsstyrelsen anfører, at der er store usikkerheder behæftet med denne fremskrivning, og de nyeste tal fra primo april viser behov for en stor nedjustering af antallet af læger, der anses for at være i risiko/højrisiko for at falde for fireårsreglen.

